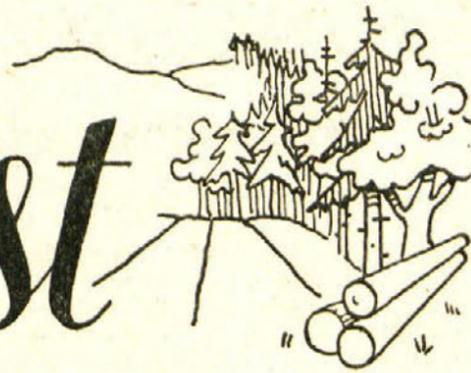

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto I. — Stev. 13.

NOVO MESTO, 18. maja 1950.

Izhaja tedensko

Iz dnevnika novomeške brigade

Vlak, ki je 3. maja ob pol štirih popoldne potegnil z novomeške železniške postaje, je veselo zavriskal skozi ozetena polja in travnike. Razigrani potniki — frontovci, ki so se odzvali vabilu Osvobodilne fronte, so s pesnjico hiteli svojemu cilju nasproti: Rog — slavni in zgodovinski Rog jih nestrno pričakuje. Mogočne smreke in hoje si v spomladanskih sapah šepetajo prijetno skrivnost: »Ne bomo umrle kot naše prednice, ki so jim viharji in starost vzeli življenje.« In res! Pod gospostvom grofa Auersperga — lastnika osem in devetdesetih graščin, raztresenih po vsej Evropi — so padale in ginovale trhle in gnile nikomur v hasek. V naših časih pa bo njihova smrt junaška. Porušene, okleščene in obeljene bodo zapustile domovino samo zato, da koristijo svojemu novemu gospodarju, ki si v potu svojega obraza težko toda zmagovito utira pot v resnično, lepše in svetlejšo življenje.

V Straži, kjer smo frontovci izstopili, so nas prejeli tovariši, ki imajo v svojih rokah organizacijo frontnih brigad. Frontovcem novomeškega okraja so določili znani Kraguljev vrh. Na končni cilj so nas odpeljali kamioni, ki so brez najmanjših okvar peljali dragoceni tovor po serpentinah Kočevskega Roga. Globoko pod nami se je od nas poslavljala zelena Krka. Levo in desno od nas same zgodovinske točke: sedež Slovenskega narodno osvobodilnega sveta med vojno, bolnice, poprišča težkih junaških borb. Vse to nas mogočno preveva in nemalo smo ponosni ob zavesti, da bo torišče našega dela prav v teh krajih, kjer je bilo srce naše osvobodilne bobre. Saj vemo, da bo tudi v drugih brigadah širom naše lepe domovine v teh pomladanskih dnevih, ko te boža komaj ozeleli list košate bukve in prijetno draži vonj cvetoče smreke, prijetno in veselo. Vsega tega bo povsod za polno prgišče, nikjer pa ne bo toliko neposrednih spominov na s krvjo priborjeno svobodo, kakor pri nas v Kočevskem Rogu. Zato že vsak brigadir med potjo obljublja, da ne bo osramotil svojo brigado z neizpolnjenim planom.

NA CILJU

Taki smo se pripeljali na cilj. Ne popolnoma urejene barake so dobile kmalu drugo lice: očiščene, so nas vabile. Dekliške roke so okrasile okna z gozdnim cvetjem, ki ga je toliko naokoli, kot zadovoljstva v naših srcih. Razdeljeni na desetine — smo po večerji legli, da spočiti pričakamo prvi delovni dan v tako pomembnem delu za naš gospodarski napredek, kot je naše. Nič se ne domišljamo, če povemo, da se frontovci II. novomeške brigade tega dobro zavedamo in da smo ponosni na zaupano delo; naj bodo naši žulji vsem tistim, ki nam ne verjamejo in nas blatijo nov dokaz za njihovo laž.

Znak za počitek. Ležeči frontovci prisluškujejo v noč. Mir, kakršen je mogoče le v gozdu in kakršnega si lahko privoščijo le človek s čisto vestjo in jasno zavestjo, da ve čemu dela, je objel novomeške brigadirje. Migljajoče zvezde na nebu so to noč videle petdeset mirnih v sen poglubljenih ljudi na Kraguljem vrhu.

PRVI DAN DELA — POLOZEN IZPIT

Z malo zamero v srcu (organizatorji frontnih brigad so pozabili, da smreka, ki ima obseg treh parov odraslih rok, zahteva zabeležene žgance in ne samo zajemalko črne kave) smo se po zajtrku zvrstili na zbornem mestu. Oboroženi s sekirami, žagami, macolami, smo odšli v areno dela. Pogled na orjake Kočevskega Roga nam je vlivljal spoštovanje do njih in je bil začetek našega dela vprav zaradi tega, kar se da resen in preudaren. Na prve zarezne žag in udarce sekir se ti velikani niti ne zmenijo, le v vrhovih gnezdeče ptice nemirno obkrožujejo krome dreves. Stiri pari moških rok ne utrudljivo vlečejo žago. Prve znojne kaplje

na čelu pričajo, da delo ni šala. Drevo je začutilo, da je v srce zadeto. Svoj nemir izraža v vrhu, odkoder pada na frontovce rumeni prah cvetoče hoje. Mogočno telo drhti in že se počasi in vdano brez trme naginja. Frontovci se previdno odmikajo in na var-

ki veselo nad pomembno zmago zavriska s tako sproščenostjo, kakršna je dana le tistemu, ki je zadovoljen.

Tako nekako bodo potekali naši delovni dnevi vse do končne zmage. Marsikaj bomo še izpopolnili; vemo tudi, da se bo hrana

Novomeščani na delovnih akcijah

nem občudujejo poslednji vzdih stoletnega drevesa. Zagarji so opravili svoje delo. Klestači in lupilci planejo in v kratkem času leži smreka slečena, da kar vid jemlje s svojo nedolžno belino in goloto. Res brigadni način dela dosega tudi v gozdu močan uspeh.

Oddelek pustj posékano drevo na zemlji, kjer se bo osušilo in pričakalo dneva, ko bo odpeljano v kraje, odkoder bo v zameno prišel stroj, katerega tako željno pričakuje prazen prostor novozgrajene tovarne. Tako umreti, kot umirajo naši velikani v gozdovih res ni sramota. Njihova smrt prinaša nove tako važne zmage in še nekaj: človeku se zdi, kot orjak pade, da se vse male smrečice, bukvice razvesele prostora, ki ga jim je do sedaj sebično jemala pokojnica. Mladost hrepeni po prostoru, za zrakov — tak je zakon prirode in mi frontovci novomeške brigade tudi budno pazimo, da porušeno drevo ne uničuje mlajše pokolenje. Delamo tako, kot nam svetuje komandant brigade — naš preudarni Drago Henigman iz Dolenjskih Toplic in inštruktorji, ki nas uče, kako se ruši, klesti in lupi. Sledimo njihovim navodilom, ker vemo, da je njihov nasvet zlato za naše gozdove.

Vrsta porušenihih dreves beleži v beležnicah naših komandirjev naše prve uspehe. Ne vemo še, ali je uspeh dovolj močan ali ne, ker nimamo še določenih norm. Pravijo, da jih bomo dobili jutri. Brez prave evidence pa vemo, da tudi pravi uspehov ne more biti.

Mračni se in lep je občutek, da ni bil pretekli dan izgubljen. Vrnitev v barake ni tako živahna kot je bil odhod. Utrujenost po vsem telesu zavira korak, ne more pa srca,

izboljšala, ker smreka ni okoli prazna in v sredi votla ampak čvrsta. Tudi tekmovalje bomo napovedali eni izmed brigad, ki so na Kočevskem Rogu. Kar se pa razvedrila tiče — pa nas poslušajte.

PRAVIJO, DA NI BREZ HARMONIKE

Harmonika, ta prešmentani narodni instrument, tudi v naši brigadi kraljuje. Le med delom frontovcev počiva. Ko pa se po delu umijemo, nasitimo — si namažemo pete — ne s smolo padlih smrek — ampak z našo dobro voljo. Svet na Kraguljem vrhu se zavrti. Zapoje Gregorčičevo o veselem pastirju in se kar nerad umakne v barake, ko da dežurni znak, da je čas za počitek. In ker je ta nujen za nov dan, ki nas čaka, se ubogljivo spravimo na ležišča. Tudi naša pridna kuharica Jožica Kramarjeva je nam voščila na prav prijeten način lahko noč: »Jutri bodo že žganci iz nepokvarjene moke, dober kruh in tudi sveže meso.

Pređen zatisnemo oči, se pomenimo še o mitingu z igro, ki ga bomo priredili naslednjo nedeljo, o šahovskem turnirju, ki je že v teku, o tem da moramo še bolj paziti na čistočo, na kar nas je opozoril zdravnik, ki nas je obiskal iz Dolenjskih Toplic. In še marsikatera bi padla o stenočas, pa so orjake hoje napravile svoje: frontovci že spijo. Rok pa sanja kako bo ob vrnitvi v Novo mesto prijel svojega dekliča z roko posejano kakor z grčo trdimi žulji!

Tako živimo mi na Kraguljem vrhu. In vi v dolini? Sicer pa bomo o tem brali, ko bomo dobili »Dolenjski lista« v naše krajljestvo.

Frontovci

II. novomeške frontovske brigade

Splošne kmetijske zadruge v okraju Trebnje

V našem okraju se na splošne kmetijske zadruge polaga premalo pažnje. Nekateri upravni odbori kot tudi posamezni organi oblasti gledajo splošne kmetijske zadruge kot manj vredne za razvoj socialističnega gospodarstva na vasi. Vloga splošne kmetijske zadruge ne razumejo pravilno, ker smatrajo, da je naloga zadruge na vasi le trgovina. Pozabljajo pa zakaj se pravzaprav imenuje »Kmetijska

zadruga« in za kakšen namen je bila ustanovljena.

Svojo nalogo so dobro razumeli upravni odbori kmetijskih zadrug Sv. Križ pri Litiji, Mokronog in Št. Lovrenc. Te zadruge imajo po več vrst odsekov ter s svojim delom ustrezajo svojim članom in jim pomagajo k izboljšanju kmetijskega gospodarstva.

V preteklem letu je bilo precej za-

drug pasivnih ter so zaradi zmanjšane blagovnega prometa prišle v težek položaj ker trgovina ni krila stroškov zadruga. Uslužbenci zadrug so sodelovali pri odkupu žita, krompirja, sadja, pri sklepanju pogodb itd. za odkupna podjetja včasih tudi po mesec dni. Za to delo pa niso odkupna podjetja priznala zadrugam nobene marže in so zaslužek spravljala sama, četudi so blago odkupili sami zadrugi uslužbenci. V nekaterih kmetijskih zadrugah so k pasivnosti pripomogli tudi uslužbenci, ki niso znali pristopiti k delu in niso dajali pobude upravnim odborom pri ustanavljanju raznih odsekov, ki bi krili stroške zadruga.

Te pomanjkljivosti se opažajo na zadrugi občnih zborih, ki jih iznašajo člani o delu posamezne zadruge, kot tudi o malomarnem in nevljudnem poslovanju nekaterih uslužbencev kmetijskih delovnih zadrug kot na primer Jeršin Marija, Prinskovo; Zamen Zdena, Sv. Štefan in Vovk Majda, Mirna vas.

Zadruge, ki še niso imele občnih zborov, naj na zborih temeljito obravnavajo, kako rešiti razne nepravilnosti in kako najti boljši način dela. Važno je, da se v odbor volijo dobri in pošteni kmetje, kateri bodo res pravilno vodili in usmerjali delo zadruge, da ne bodo na svojih sejah samo obravnavali vprašanje delitve blaga pač pa o pospeševanju raznih panog kmetijskega gospodarstva na svojem področju, kot je poljedelstvo, živinoreja, plemenske postaje, vinogradništvo, sadjarstvo, drevesnice, strojni odseki ter gojitev industrijskih in drugih kultur. Dovolj možnosti je pri nas za ustanavljanje raznih obrtnih in predelavnih odsekov za potrebe svojih članov kot domača obrt, opekarnice, apnenice itd.

Razpis tekmovanja za delo mladih naravoslovcev

Okrajni pionirski štab Crnomelj razpisuje tekmovanje za delo mladih naravoslovcev.

1. Kateri odred si bo preskrbel zemljo in najlepše uredil svoje gredice in zasadil z različnimi kulturami;
  2. Kateri odred bo nabral največ zdravilnih zelišč (ocenjevalo se bo po kvalitetah);
  3. Kateri odred bo posadil največ oljnarice (sončnic, bučnic itd. na posameznih vrtovih ali doma.);
  4. Kateri odred bo pritegnil največ pionirjev v delo mladih naravoslovcev, posebno v času počitnic;
  5. Kateri odred bo napravil največ polzkusov (različno gnojenje, cepljenje, gojenje itd.);
  6. Kateri odred bo pomagal pri gozdnovanju (ocenjuje se po kvalitetah);
  7. Kateri odred si bo uredil svoj herbarij za pomoč v šoli pri prirodoznanstvenih urah, napravil zbirko kamenin, napravil zbirko metuljev in ostalih malih živali;
  8. Kateri odred bo gojil lončnice za okras šole (količina);
  9. Kateri odred si bo uredil drevesnico (če so pogoji);
  10. Kateri odred bo napravil ekskurzije v različne obdelovalne zadruge, ekonomije. DP itd.;
  11. Kateri odred si bo nabavil male živali (zajčke, po možnosti piščance itd.).
- Ordred lahko tekmujejo še v drugih panogah kot je sajenje vrtic, trt, zbiranje semenja, organiziranje raznih krožkov, kot so vrtnarski, cvetličarski, čebelarški, sadjarški, vinarski itd.

Kmetijski svetovalec

Nabirajmo zdravilna zelišča

Naši trije okraji so najbolj bogati v vsej Sloveniji na zdravilnih zeliščih. Ta zdravilna zelišča so za naše gospodarstvo zelo dragocena. Iz teh zelišč izdelujejo v tovarnah za zdravila dragocena zdravila, ki smo jih prej uvažali, mnogo teh pa tudi izvažamo in dobimo zato važne stroje, ki jih naša rastoča industrija tako silno potrebuje.

Prav iz tega izhaja, da moramo poučiti čim več ljudi, katera zdravilna zelišča bomo letos nabirali in kako bomo z njimi ravnali, da bomo imeli od njih čim več koristi. Sedaj je čas za nabiranje naslednjih zdravilnih zelišč.

Šmarnica: nabiramo cvetje tako, da ga posmukamo. Posušimo ga najhitreje na topli peči ali na soncu. Nabiramo pa tudi tiste brez pecljev. Liste posušimo na peči ali na soncu v tankih plasteh. Liste moramo sušiti zelo previdno, ker radi porumene. Cena: listi kg po 70 din, cvetki kg po 600 din.

Glog: (beli trn, glogovec, medvedova hruškica). Nabiramo samo cvete ali vršičke s cveti brez lesa. Posušimo v tankih plasteh v senci, najbolje na podstrešju. Sam cvet lahko sušimo tudi na soncu. Cena: cvet kg po 200 din, vršički kg po 45 din.

Pljučnica: Nabiramo liste tako, da jih požanjemo ali potrgamo z roko. Posušimo jih v senci v tankih plasteh. Cena: kg po 32 din.

Njivska mačeha: Nabiramo samo cvete. Sušimo jih v senci. Cena: kg 720 din.

Lapuh: Nabiramo liste brez pecljev. Paziti moramo, da ne bomo nabirali repinca ali repuha. Pravi lapuh raste po vinogradih, ob železniških progah, okoli kamnolomov in kopišč ter cvete snomladu rumeno. Posušimo ga v tankih plasteh na soncu ali topli peči. Ker list zelo rad potemni, zato moramo biti zelo pazljivi. Cena: kg po 27 din.

Gozdna jagoda: Nabrane liste posušimo v senci. Cena: kg po 55 din.

Pekoča kopriva: Nabiramo liste, ko je rastlina zrasla 30—50 cm. Koprivo požanjemo in ji oskubimo liste. Liste posušimo v senci ali na soncu. Cena: kg po 20 din.

Dišča perla: (Valdmajster) Nabiramo celo rastlino, toda samo ob cvetenju. Sušimo jo v senci ali na topli peči. Cena: kg po 64 din.

Jetrnik: Nabiramo liste in jih sušimo v tankih plasteh v senci. Cena: kg 55 din.

Sejmo sončnice in bučnice

Koliko je razburjenja in jeze, češ meni so odtrgali maščobno karto. »Al so od hudiča na okraju«, je dejal Simen, »saj nobenega usmiljenja nimajo«. Janez pa se je smejal: »Kaj zato, jaz bom tiste na Okraju že ugnal v kozji rog. Ne bom prosil. Kaj še! Nasejal bom rajše čim več solnčnic in bučnic, pa ne bo ne jeze, ne zabavljanja. Za pridelek bom dobil dovolj okusnega olja. To jih bom ugnal, ali ne?«

Simen se je popraskal in dejal: »Hudič, res je tako.« Ni pa bil Simen posebno vešč kmetijstva. Naprosil je Janeza, da mu naj pove glede sajenja solnčnic. »Rad, rad ti povem Simen, upam da dobro opraviš in ti bo rodilo obilen pridelek. Obsej kjer pač boš imel prazen kosček zemlje, čeprav jo je samo ped. Nekaj ti pa še povem radi teh solnčnic, kar sem bral, ne spominjam se več kje. Jaz sem se tako ravnal, pa je bil lanski pridelek obilen in bogato se mi je poplačal trud. Saj veš, da nam primanjkuje maščob, zabavljajo tisti, ki ne razumejo ali pa nočejo razumeti trenutni položaj preskrbe z maščobami. Če bi zabavljali obsejalj ob robovih njiv solnčnice ali pa bučnice, ne bi bilo tako hudega pomanjkanja za maščobah. Letos bi ne smel noben kmet pozabiti obsejati svojih polj s solnčnicami in bučnicami. Ze lansko leto so sejali po celi Sloveniji, drugod več

Krhlika: (tršlikovina) Nabiramo lubje v času mezge in ga sušimo na soncu. Cena: kg po 25 din.

Hrast: Nabiramo gladko lubje svetle barve, največ pet let starih poganjkov posekanih storov in ga sušimo na soncu. Cena: kg po 21 din.

Navadni gabez: Nabiramo korenine, ki so v notranjosti lepo rumene. Operemo jih v mrzli vodi, nato posušimo na soncu ali topli peči. Debele korenine prežemo podolgem, da se hitreje posuše. Cena: kg po 40 din.

Baldrijan: Nabiramo korenine, katere operemo in jih sušimo na soncu ali na topli peči. Cena: kg po 150 din.

Stadka koreninica: Nabiramo samo koreniko brez lask, katero operemo in sušimo na soncu ali topli peči. Cena: kg po 80 din.

Kopitnik (virh): Nabiramo cele rastline s koreninami. Korenine peremo posebej, ker bi drugače pokvarili liste. Cena: kg po 65 din.

Največje povpraševanje je po listih pljučnice, listih lapuha, listih jetrnika, rastline dišče perle, listih pekoče koprive, lubju krhlike in vseh vrst korenine, ki smo jih zgoraj naštel.

Opozorilo: Cvetje, liste in cele rastline smemo nabirati samo v popolnoma suhem vremenu. Cvetje nabiramo takoj, ko se začno odpirati, ter še niso popolnoma razcveteni. Liste nabiramo, ko so se popolnoma razvili, ter so lepe zelene barve. Objedenih ali na drug način poškodovanih listov ne nabiramo. Cele rastline nabiramo takrat ko cveto. Korenine nabiramo samo v zgodnji spomladi ali jeseni. Lubje nabiramo ko je meževno. Nabrana zdravilna zelišča ne smemo stlačiti, ker drugače se upirajo in se ne dajo posušiti. Povečini pa postanejo rumena ali črna.

Nabrana zelišča moramo, ko jih prinesemo domov, takoj posušiti. Posušimo jih najlepše, če ima zrak dostop od zgoraj in spodaj. Prostor, kjer sušimo mora biti čist. Ko so zelišča suha, jih takoj oddajte v Kmetijsko zadrugo, da se vam radi nepravilne hrambe ne pokvari.

Ugodnosti: Za prodana zelišča bo dobil vsakdo na potrdilo v svoji zadrugi kakršno koli blago brez točk ali bonov po nižjih enotnih cenah. Do katere višine se izdajajo navedeni predmeti ali blago, naj se vsak nabiralec zanima pri svoji kmetijski zadrugi ali pa kar pri »Gosad« v Ljubljani, Prečna ulica 4, kjer bo dobil vsa potrebna pojasnila. **Zupan Miha**

ali manj, ponekod so bili pa tako malomarni, da nič. Med koruzo, krompirjem, po robovih njiv, ob cestnih roboh, poteh in tudi cele njive so nasejali. Veš, da se povsod gradi veliko in prekopava, zato so po prstenih nasipih in prekopih izrabili tudi vso zemljo. Uspevajo povsod tam, kjer so jih pravilno negovali.

Ne zahtevajo mnogo, kar mora biti pa mora.

Solnčnice zahtevajo dobro pognojeno zemljo, proti mrazu pa niso posebno občutljive. Poženejo globoke korenine in so zadovoljne s suho zemljo. Uspevajo tudi na barjih. Seveda je najbolje, če jih sejemo na njive, ki so bile dobro lani pognojene, sveži gnoj jim ni posebno po godu. Tudi razna dušična gnojila v velikih količinah jim ne prijaajo, zrastejo le visoka stebila, cvetovi pa v katerem nastanejo semena pa ostane majhen.

S kalijem in fosforjem dosežemo zelo lep uspeh, posebno še na barjanski in peščeni zemlji. Če pa gnojimo s pepelom, ni potrebno umetnih gnojil, ker so te snovi v precejšnji meri v pepelu.

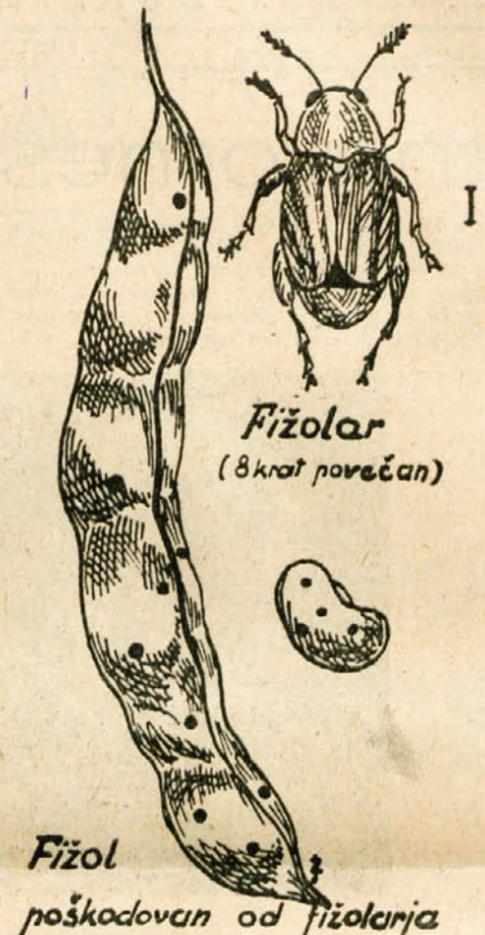
V razdalji 50 cm sejemo solnčnice. Primer-na razdalja med vrstami naj bi bila 50 do 60 cm, tako naj bodo razdeljene, ko smo jih razredčili. Sejemo jih pa lahko tudi malo gosteje. V teh razdaljah jih lahko okopavamo

Uničujmo fižolarja

Pri nas na Dolenjskem se precej močno pojavlja škodljivec na fižolu — fižolar. Ta nam grozi, če ga ne bomo takoj začeli ugonabljeti, da bo fižol popolnoma uničen. Posebno močno je razširjen v šentjernejem predelu in sega tja do Brežic in Krškega. Dovolj pa je tega hroščka tudi v ostalih predelih. Če hočemo obvarovati fižol, to skoraj vsakodnevno hrano, pred tem škodljivcem, se moramo takoj lotiti uničevanja tega nevarnega sovražnika naše dnevne hrane.

Kakšen pa je ta sovražnik? To je prav majhen hrošček (približno 4mm velik in je zelo nevaren, ker se zelo hitro razmnožuje. Podoben je graharju, vendar je neprimerno hujši. Grahar je po navadi sam, dočim je fižolarja veliko več. Pravijo, da jih je večih

beili. Če je kljub temu fižol še vedno živ, moramo fižol razkužiti. Razkužimo ga tako, da ga pustimo 1 uro v krušni peči, ko smo iz nje potegnili pečen kruh. To je potrebno namreč zato, ker hrošček pogine, čim je vročina več kakor 55 stopinj C. Priporočilo je tudi, da zmešamo fižol z živim apnom, ki hrošče pomori. S takim ravnanjem se fižol očisti in obvaruje seme pred ponovno okužitvijo. Če gre samo za odstranitev hroščkov, potem damo fižol v dobro zakurjeno sobo, kjer se hroščki izležejo. Nato fižol na situ dobro prerešemo. Ker je hrošček manjši, zato pade na tla in ga lahko uničimo. Vse to so bolj enostavne mere. Bolj nevarno, a zato bolj učinkovito pa je z razkuževanjem z žveplenim ogljikom. To stvar naredimo takole. Fižol damo v tesen in nepropustno zaprt zaboj. V njega vsujemo fižol, poleg pa natresemo 200 gramov na en kubični meter žveplenega ogljika. Strupen ogljikov plin pomori vse škodljivce. Posebno pa moramo paziti, da ne pridemo poleg z ognjem ali pa samo s tlečo cigareto, kajti takoj bomo imeli ogenj! Po dvodnevni razkužitvi fižol ali grah prezračimo, nato pa zdravega odmerimo za seme, napedenega pa za krmo. **Drežec.**

v enem samem fižolu tudi po 28. Pa še to! Grahar ima v enem letu samo en zarod, dočim ima fižolar, če so ugodne razmere tudi po 5 zarodov v enem letu. Zelo huda stvar je tudi to, da se grahar razvija samo zunaj na polju, dočim se fižolar tudi v shrambi. V toplejših krajih zleže samica svoja jajčeca poleti na zoreče fižolove stroke na polju, jeseni in spomladi pa se razmnožuje v shrambi. V hladnejših krajih se fižolar razmnožuje izključno v shrambi.

Ličinka, ki se razvije iz jajca, se pregrize skozi strok v fižolovo zrno, na katerem napravi komaj vidno luknjico. S fižolovo vsebino se hrani, dokler se ne zabubi. Ličinka (črv) je bele barve brez nog in postane 4mm dolga. Iz bube se razvije hrošček, ki pregrizne lupino in pride skozi okroglo odprtino na dan. V shrambi leže jajčeca kar med fižol in se tako razmnožuje do spomladi, poleti pa zleti zopet na polje. Jeseni ga potem zopet zanesemo v shrambo s fižolom. Hrošček je zelene barve, na pokrovcih ima svetleše proge in rdečkast zadek.

Od fižolarja navrtan fižol smrdi pri kuhanju, ker so v notranjosti odpadki ličink. Seveda tak fižol ni užiten in za seme ni, ker navadno ne skali.

Kaj naj storimo proti fižolarju?

Pri obiranju fižola moramo natančno gledati, če fižol nima luknjic. Stroke z luknjicami moramo takoj sežgati. Če smo to že naredili, fižol čimprej izluščimo in prazne stroke takoj odstranimo ali pa jih pokladamo živini.

Fižol spravljamo v gostih, trdno zavezanih vrečah v shrambi, ki smo jo prej dobro očistili in prezračili, po možnosti tudi pre-

z okopalnikom in prihranimo mnogo časa in truda. Solnčnice ljubijo pogosto okopavanje. S tem uničujemo plevel, rahljamo zemljo in z zrakovim dovajamo dušik. Z 13 kg solnčnic obsejemo 1 ha zemlje. Najboljše seme solnčnic je besarabska vrsta, ki ima en ovet in da dobro, težko in kleno seme. Glej Simen, da obseješ čimveč, saj na enem hektarju s pravilno nego zraste 1000 do 1500 kg solnčnega semena. V jeseni oddaš seme po vezanih cenah ali pa zamenjaš za olje. S tem boš pokazal »figo« okrajnim, ki so ti karto uravničeno odvzeli in koristil skupnosti in sebi. **S. Hotko**

Letna kopališka sezona v Dol. Toplicah se je pričela

Dolenjsko zdravilišče s celoletnim obratom je bila zadnje 14 dni zaprto, da ga popravijo in očistijo ter pripravijo za letno sezono, ki se je odprla s 1. majem. S prvim majem so prišli tudi prvi gostje in to preko 100 po številu, največ delovni ljudje in težje bolni na revmatizmu. Ze prvi gostje, ki so prišli, so morali biti razoročeni nad dejstvom, da edino dolenjsko zdravilišče, ki je tudi eno najstarejših zdravilišč v naši domovini, in katero je bilo že mnogo let številno obiskano, ni doseglo upoštevanja, da bi imelo redno dnevno avtomobilsko zvezo z Novim mestom, železniško postajo v Straži in Dol. Toplicami.

Res je sicer, da imamo sedaj še vedno težave zaradi pomanjkanja prevoznih motornih sredstev, da je treba zaradi tega še marsikaj potrpeti, res pa je tudi, da bi zdraviliški kraj kot so Dol. Toplice, ne smel biti brez prevoznega sredstva. Gotovo je, da nobeno zdravilišče v Jugoslaviji ni brez sedanjemu času ustrežajočega prevoznega sredstva kot so Dol. Toplice, menda pač zato, ker so Dol. Toplice na Dolenjskem, ki je bilo že od nekdanj pastorka, in kakor kaže se v tem oziru tudi še danes ni dosti spremenilo.

Kopališki kraj kot so Dol. Toplice, kamor prihajajo na zdravljenje večji del le težko bolni delovni ljudje, poslani na zdravljenje od soc. zavarovanja ter vojni invalidi, ki so svoje zdravje in življenje stavili za osvoboditev domovine, pač zaslužijo, da morejo priti na zdravljenje udobno in brez večjih neprilic. Ker ni avtobusne zveze in tudi ne sigurnega prevoznega sredstva s konjsko vprego, kar bi moralo danes v času splošne motorizacije veljati v napredni in socializem gradeči državi, kot je naša, za srednjeveško, se morajo poslužiti najenostavnejšega sredstva, pešhoje, kar se običajno tudi dogaja. Nič zato, če morajo ti reveži hoditi večkrat na več ur, ker morajo zaradi utrujenosti in prtljage, ki jo nosijo s seboj, med potjo počivati.

Tekmovanje v čast 25. maja rojstnega dneva maršala Tita

V času do 25. maja — rojstnega dne našega vodje in učitelja tovariša Tita si je mladina aktiva Dol. Nemška vas odločila za to, da napove tekmovanje vsem aktivom okraja Trebnje. Do napovedanega tekmovanja nas je dovelo iz teh razlogov, ker je mladina preko leta v kmetijstvu zelo zaposlena in marsikdaj tudi sestanke opusti.

Da bi organizacijsko in politično delo med mladino ne postalo pasivno od svoje prejšnje razvojnosti in uspehov v delu smo kot celoten aktiv sklenili, da bi preko leta imeli iste redne mladinske sestanke in da ne bi po vrednosti zaostali za prejšnjimi.

Gornji sklepi aktiva in tekmovanje upamo, da bo dalo ostalim aktivom v okraju odločnosti da bodo še naprej imeli redne sestanke z močno in aktualno tematiko, da bi lahko bili kos vsem nalogam naj si bo na gospodarskem ali političnem polju.

Ako bodo ostali aktivni LMS sprejeli naše tekmovanje v voljo in željo, da ga celo še razvijajo, da bi tako z boljšimi uspehi dočakali 25. maj ter s tem dokazali svoje neomajno zaupanje v svojega vodjo in do Partije, kateri stoji on načelu in zmogovito vodi v graditvi socializma.

Zato z našim delom dokažimo neomajno zaupanje v naše vodstvo s tov. Titom na čelu.

V času do 25. maja morajo aktivni doseči nove zmage v svojem delu. **V. F.**

Ne preobremenjujmo učencev

Danes precej govorimo o neuspehih v naših šolah in iščemo vzroke zanje. Eden izmed mnogih drugih vzrokov je tudi v preobremenjevanju učencev.

Po anketi, ki smo jo pred kratkim napravili z učenci osnovnih šol in sedemletk v okraju, smo ugotovili, da je na 37 osnovnih šolah in 5 sedemletkah v okraju 6762 učencev. Od teh opravlja povprečno 1 uro na dan primerno telesno delo 1312 učencev, več ur na dan 1839 učencev, neprimerno telesno delo pa ima 2057 učencev.

Te številke precej zanesljivo govore za to, da so ti učenci v mnogih primerih preobremenjeni, če upoštevamo to, da je učenec v prvi vrsti učenec. Gotovo je pravilno, da učenci tudi telesno delajo, saj telesno delo krepi telo in duha, če je seveda primerno. Ne smemo pa pozabljati tega, da so to v prvi vrsti učenci poleg tega pa se ti otroci od 7. do 14. leta šele telesno in duševno razvijajo. V telesu teh učencev se vrše važne spremembe: razvija se mišičevje, pokostenevajo kosti, povečuje se površina pljuč, nastajajo spremembe v srcu, razvijajo se možgani in se telo pripravlja na spolno zrelost. Za ves ta razvoj potrebuje telo sile. Ako se te sile izčrpajo s prenapornim delom, gre to na račun normalnega telesnega in duševnega razvoja.

Zavedati se moramo, da otrok dela v šoli in je to njegovo glavno delo. Če opravlja še kako drugo telesno delo ne sme biti tako, da mu ne bi ostajalo dovolj sil za duševno delo.

Če hočemo obvarovati preobremenjevanja naših učencev bo najbolje, da prestedamo nekatere vzroke ki privedejo do preobremenitve. Nekateri vzroki so:

1. nepoznanje otroka in podcenjevanje šolskega dela;
2. premajhna kontrola nad celotnim otrokovim delom;
3. premajhen stik med šolo in domom;
4. prehajanje v novo družbeno stvarnost;
5. napake, ki izvirajo iz dela v šoli.

Mnogi starši mislijo, da je učenje lahko delo, ker ga pojmujejo preozko, saj pogostokrat slišimo: »Naš je tako slaboten, ne bo za težko delo, naj gre pa v šolo da bo lažje služil kruh.« Tako mnenje je napačno. Učenje je resno in naporno delo. Pri učenju ne gre namreč samo za to — kot se običajno misli — da si učenec le nekaj zapomni in nekaj zna. Učenje je zapleteno duševno delo, s katerim si učenec res pridobiva znanje, si mora to in omo zapomniti, a si razvija tudi duševne sile (spomin, pažnjo, fantazijo, opazovanje, mišljenje, čustva si krepi voljo), pridobiva tako imenovane spretnosti in privadenosti, si utrjuje značaj, dobiva določen pogled na svet. Če na vse to pomislimo, tedaj takoj vidimo, da učenje ni tako lahko delo.

Preradi podcenjujemo težo učenja v osnovni šoli, češ saj tu gre le za a, u i in malo računanja. Res, da se otrok tu malo uči toda je pa nerazvit. Vsakdo, ki je učil te otroke, ve, kako težko je za otroka, da zna držati peresnik da si osvoji črke in jih zna vezati, da zna nekaj lepo povedati v knjižnem jeziku itd.

Poudariti moram, da tudi to delo otroka utrjuje ker je pač mlad in še nerazvit. Čim bolj pa se otrok razvija, tem večje so v šoli zahteve. Tega bi se morali zavedati posebno tisti, ki komaj čakajo da pride otrok iz šole in mora, brž na delo. Šolsko delo s prihodom iz šole namreč še ni končano ampak se mora otrok učiti še doma da znanje utrudi.

Dostikrat morda sicer vemo, da je otrok pač otrok toda pravimo da mora delati, češ saj smo tudi mi. Če smo morda mi morda drevec delati, ni bo našim otrokom lepše! Otroci namreč živijo v svojem svetu, se v osnovni šoli še vedno rad igra v starosti primerni igri. Do tega otroškega sveta ima otrok pravico, odrasli pa to dolžnost, da mu ga priznamo.

Večkrat se zgodi, da ima otrok precej učenja, domačih nalog pa ga pošiljamo sem in tja, ker nič ne pomislimo na delo za šolo, ki ga mora opraviti.

Zdi se mi, da bi starši bolj cenili šolsko delo, če bi se večkrat pogovorili z učiteljem, mu povedali v kakšnih razmerah otrok živi, kakšen je učitelj bi jim pa povedal, kako naj se otrok uči, kdaj naj se uči, koliko naj se uči, zakaj tega ali onega predmeta ne zna itd.

V našem okraju pa je preobremenjevanje tesno povezano s prehajanjem v novo družbeno stvarnost. Ugotovili smo, da je brez očeta 1429 učencev, brez matere 201, brez obeh pa 111. Upoštevati moramo tudi to, da industrializacija pobira delovno silo, kar je seveda nujno, če jo hočemo izvesti. Pri

vsem tem pa pri posamezni obdelavi naših kmetij potrebuje kmet seveda več delovne sile kot bi jo potreboval pri skupni, združni obdelavi; zato pa so obremenjeni otroci.

Mnogo preobremenjenosti bo odpadlo z dvigom življenjske ravni našega ljudstva. Otroci živijo v silno različnih prilikah, posledica tega je preobremenjevanje. Za ilustracijo si oglejmo tale primer! Učenec ima doma zračno stanovanje, električno razsvetljava, ima prostor za nemotno učenje, je primerno obremenjen z delom, redno hodi v šolo, do šole ima pol ure, drugi učenec pa vsega tega nima.

Ko se učenec uči, možgani delujejo in potrebujejo kisika. Jasno je, da se bo tisti učenec prej utrudil, ki se uči v pokvarjenem zraku, zato pa bo potrošil več sil, če hoče doseči isti uspeh.

Pri slabi razsvetljavi trpe oči, trpi znanje, učenje. Ta učenec se bo tudi prej utrudil in bo porabil več sil kot pa tisti, ki se uči pri dobri razsvetljavi. Kratka pot do šole učenca razvedri in pušča sile za duševno delo v šoli, dolga pot pa izčrpa sile, ki bi jih učenec potreboval v šoli za duševno delo. Prav gotovo je, da bo drugi bolj obremenjen pri istem pouku kot prvi. Ako pri učenju v sobi vse vprek govori, porabi tak učenec veliko volje, da zavestno odvrta vse motnje, ki ovirajo prepotrebno pažnjo pri učenju. Taki primeri nam pričajo, da z istimi nalagami učencev v različnih razmerah različno obremenjujemo. Vsi učenci pa imajo v današnji družbi enake pravice. Iz tega sledi, da moramo takim učencem bolj pomagati pri pouku kot pa učencem, ki žive v dobrih razmerah. Če to delamo pri pouku vseh učencev, smemo delati le do neke meje, ker bodo sicer trpeli drugi. Porečete, da naj se uči učitelj s temi učenci izven pouka. S tem bi se dalo nekaj doseči, toda bi se zopet utrjala učitelj in učenec. Prepričan sem, da mnogo naših učiteljev žrtvuje nekaj časa po šoli šibkejšim učencem. Idealen izhod iz tega začaranega kroga bi bil ta, da bi vsi naši učenci živeli v vsaj približno enakih prilikah. To pa bi bilo težko izvedljivo brez idealno urejenih predšolskih ustanov in internatov.

Naslednji vzrok preobremenjevanja je v tem, da mnogokrat spričo prilik za mnogostransko udejstvovanje nimamo pregleda, kje vse se kateri učenec udejstvuje ter s tem zanemarija glavno nalogo — učenje. Morda igra učenec kak instrument, je dober recitator, govornik, funkcionar kak organizacije, član tega ali onega krožka, zato pa seveda ne more biti učenec v pravem pomenu besede.

Osnovnošolski učenci in nižješolci so dostikrat preobremenjeni tudi zaradi napak pri razdeljevanju blaga, živil itd. Učenec čaka tu, tam, se še malo obira na poti domov — pa ni časa za učenje in izdelovanje domačih nalog. Čeprav dnevno časopisje pogostokrat žigosa te napake, ne smemo mimo njih, da jih ne bi obsodili s pedagoških vidikov.

Nikakega dvoma ni, da preobremenjevanje izvira včasih tudi iz napačnega dela v šoli, a obravnavanje tega ne spada semkaj. Da bi se te pomanjkljivosti odpravile, bi bilo potrebno ugotoviti zmogljivost naših učencev na posameznih razvojnih stopnjah, kritično proučiti prilike, v katerih žive, odpraviti pomanjkljivosti in pregledati udejstvovanje naše mladine v šoli in izven nje. Dokler tega ne bomo storili, ne moremo sestaviti niti primerno zahtevnih in oblikovalnih učnih načrtov — ne bomo izboljšali uspehov v naših šolah.

Cimprej naj bi šolniki v soglasju z oblastjo sestavili tudi nekatere urnike dečja in počitka za vse stopnje šol. Te urnike bi morali poznati starši in bi se jih morali držati tudi učenci, kakor se drže urnika v šoli. Urnik dela sprošča sile in dviga kakovost dela.

PROSLAVA 27. APRILA V ZUZEMBERKU
27. april je velik in pomemben praznik slovenskega naroda. Zato smo ga na predvečer svečano proslavili v Titovem domu. O pomenu je govoril predsednik OF, nato so nastopili še pionirji z deklaracijami, igrokazom in telovadnimi točkami. Osveženi mladinski zbor je nastopil s prelepimi pesmicami. Mlada in zanosna grla so prav lepo odpela več pesmi, nato je nastopil mešani zbor, ki je ubrano in s čustvom odpel tri pesmi, obakrat pod vodstvom tovariša Simčiča. Vidi se, da sta oba zbora, katere je prevzel tov. Simčič, v kratkem času izredno napredovala in se skrbno izpopolnjujeta. Le kar uspešno po tej poti naprej. Vsi smo vas veseli in željni poslušati. Tudi prvi maj se je proslavil nadvse svečano. S. H.

A.

OBVESTILA
GLEDALIŠČE NOVO MESTO
18. maja ob 20. uri: Jurčič-Sernik: Deseti brat.
19. maja ob 20. uri: Jurčič-Sernik: Deseti brat.
KINO NOVO MESTO
19. do 23. maja: francoski film »Domovina«.
ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA
a) maša: dr. Romas
28. maja: dr. Hočevar Anton
KONCERT
28. maja ob 20. uri: Pevski zbor Glasbeni matice iz Ljubljane v Domu ljudske prosvete

Skrb za mater in otroka je stvar slehernega državljana

Mesec maj je mesec priprav in tekmovanja za res pravilno izvedbo praznovanja tedna matere in otroka. Teden matere in otroka mora biti praznovan letos v znamenju in uresničevanju vseh predpisov, ki jih je izdala ljudska oblast v zvezi z zaščito mater in otrok. Vemo, da se predpisi o zaščiti matere in otroka danes dosledno še ne izvajajo, poskrbelj pa bomo, da se ti predpisi uresničijo. V ta namen je v novomeškem okraju svet za zaščito mater in otrok skupno s poverjeništvu za socialno skrbstvo, za zdravstvo, za prosveto, trgovino in z množičnimi organizacijami pripravil plan dela za mesec tekmovanja in predpriprav tedna matere in otroka.

Plan zajema široke naloge, ki mora razgibati sleherno vas in sleherno ženo.

V tem mesecu se bodo uredila razna igrišča, pionirske sobe, cicibanski kottički, šolske kuhinje, mlečne kuhinje, kjer jih še ni in slično. V tem mesecu bodo po sektorjih in

po vaseh razna zdravstvena in vzgojna predavanja.

Izvršile so se že sektorske konference na 6 sektorjih z ženami, ki so zelo dobro uspele. Zene so na teh konferencah razpravljale o tekmovanju in o samem tednu matere in otroka.

Svet za zaščito matere in otroka poziva sleherno ustanovo in vse organizacije, da res zadane naloge v mesecu priprav za teden matere in otroka v celoti izvedejo, oziroma presežejo, ker le tako bo teden matere in otroka praznovan v pravem smislu. S tem damo našim materam in otrokom tisto, kar je zagotovljeno že z našimi zakoni in uredbami.

Razgibajmo sleherno vas, ter slehernega državljana, tako da bo teden matere in otroka praznovan v sleherni družini. Zavedajmo se, da je skrb za mater in otroka stvar nas vseh.

Na delo za uresničevanje pravic delovni materi. M. K.

Pomoč mednarodnega dečjega fonda

Pri nas je velika večina otrok zaradi vojne in okupacije zdravstveno oslabljena. Naša država je zato vložila mnogo truda za zaščito ogroženih otrok in rešila s smotrnimi ukrepi in težkimi denarnimi žrtvami življenje stotisočom sirot. Samo v letu 1947 so bile izdane 4 milijarde dinarjev v korist otrok. Od osvoboditve je bilo ustanovljenih 3461 raznih ustanov za socialno vzgojno in zdravstveno zaščito otrok. Tem silnim naporom države se pridružuje še organizacija Mednarodnega dečjega fonda MDF.

Organizacija združenih narodov je ustanovila Mednarodni dečji fond za pomoč pri prehrani otrok iz držav, ki so bile prizadete v vojni.

Delo Mednarodnega dečjega fonda vodi Izvršni odbor 26 držav članic, med katerimi je tudi naša država. Ta mednarodni dečji fond deli otrokom, nosečim materam in doječim denar, hrano, oblačila in obutev ter zdravila. Hrana, ki se deli sestoji predvsem iz polnomastnega in presnega mleka v prahu, maščob, sira, kakava, riža, ribjega olja, vitaminov obenem pa tudi iz mila ter surovin za oblačila in obutev. Prav tako pomaga Mednarodni dečji fond s cepivom proti tuberkulozi.

Delež naše države je zelo velik. Obvezala se je namreč, da bo vsak koristnik Mednarodnega dečjega fonda dobival dnevno 10 g sladkorja in 50 g kruha. Razen tega izvrši za vse sosedne države brezplačne prevoze za omenjeno blago.

Za novomeški okraj je odobrenih skupno 4017 koristnikov in sicer:

400 otrok od 0—1 leta
560 otrok od 1—2 let
150 otrok od 2—7 let
1450 otrok od 7—14 leta
880 otrok od 14—18 leta
287 nosečih mater
290 doječih mater

Delilnih centrov za hrano imamo skupno 32. Od teh imamo: 9 materinskih posvetovalnic, 12 šolskih kuhinj, 1 Dom igre in dela, 1 Dijaški dom, 3 mladinske domove, 1 Dijaški internat, 2 krajevna centra in bolnico.

Velika večina teh centrov posluje v skladu z določili Mednarodnega dečjega fonda in zaslužijo pohvalo posebno šolska kuhinja v Novem mestu, kjer prejema hrano dnevno preko 729 dijakov in učencev, dalje Materinska poslovalnica v St. Jerneju in Mirni peči ter šolska mlečna kuhinja v Mirni peči, Dolenjskih Toplicah in Smarjeti.

Manjše napake pa so za enkrat še v šolski mlečni kuhinji Gaberje. Upati pa je, da bodo ti nedostatki odpravljeni v najkrajšem času.

Pozivamo vse prebivalstvo, da se zanima za Mednarodni dečji fond in budno pazi, da se bo hrana v resnici uporabljala za to, za kar je namenjena. Upošteva naj se visoka hranilna vrednost te hrane, ki sestoji iz najboljših beljakovin in maščob, ki so nujne za organizem otrok ter nosečih in doječih mater, ki so nositeljice našega bodočega zdravega in srečnejšega rodu. K. O.

»DOMEN« NA ZUZEMBERSKEM ODRU

KUD Zužemberk je uprizoril v režiji tov. Franceta Mrvarja, Jurčičevo 5dejanjo »Domena«. Zasedba je bila precej obširna in igralci so se dobro potrudili, da je igra res nadvse lepo uspela. Zanimanje med okoličani je bilo veliko, saj so bile radi priljubljene nastopnice Jurčičevega dela, vstopnice v predprodaji razprodane. Prav dobro so prestali »ognjena« igralski krst tisti, ki so prvokrat nastopili in marsikateri obeta, da se bo razvil v dobrega igralca. Da je bil uspeh popoln, so veliko pripomogli glavni nosilci vlog, pravi mojster je bil berač Urh, ki je žel obilo priznanja. Ob tej priliki se je predstavil tudi mešani zbor in zapel par pesmi lepo in ubrano. Vrli in prizadevni igralci bodo gostovali v »Domnom« v Vavti vasi, Novem mestu, Zagradcu in Dobrem polju. Le tako naprej. S. Hotko

Dol. Toplice. Kulturno prosvetno delo je v Dol. Toplicah živahno razvito. Vsakdo, ki se zanima za spopolnitev znanja in ki hoče doseči višjo stopnjo izobrazbe, mu je dana priložnost z rednim posejanjem predavanj ljudske univerze, ki se od jeseni do pomladi vrše tedensko. S koncertom aprila so se zaključila predavanja univerze, ki se bodo nadaljevala v jeseni.

Ljudska univerza, ki je osek KUD, je na predavanjih obravnavala tehnična, biološka, zgodovinska, slovstvena, politična vprašanja itd., kakor tudi vprašanja dnevne domače in svetovne politike, tako so bili poslušalci seznanjeni s tekočimi važnimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi vprašanji. Obisk predavanj je bil včasih prav zadovoljiv, večkrat pa tudi prepričel. Množične organizacije bi morale posvečati za poljudna ljudska predavanja več paznosti, priporočati polno udeležbo od strani svojih članov, ker to dviga ljudski umski nivo. Pohvalno pa je omeniti, da se je mladina

predavanj dobro udeleževala ter jih posečala poleg izobraževalnega tečaja.

S predavanji bo ljudska univerza v jeseni zopet nadaljevala.

IZ STRAZNEGA VRHA

Pri nas v Stražnem vrhu imamo krajevno delovno zadrugo, ki je že v pičem letu obstoja pokazala prav lepe uspehe, ki so pripomogli, da se je pomnožilo članstvo naše zadruge. V četrtek, dne 21. aprila pa smo doživeli prav vesel dan, ker nas je obiskalo 120 tovarišev-delavcev, ki ne nosijo svojega prepričanja samo na jeziku, ampak znajo nuditi tudi dejansko pomoč pri kopažu 7 ha obsegajočega vinograda. Pohvalno moramo pri tem omeniti ravno vaščane iz Adlešič, v prvi vrsti pa tamkajšnjo invalidsko organizacijo, ki je bila na tem delu zastopana z osmimi člani. Najpožrtvovalnejša pri tem delu sta bila invalida Novak Peter iz Malih sel, ki je za en dan pustil delo na domačem posestvu in nam prišel pomagat. Ni se ustrašil dela 54letni Grabrijan Ivan, tajnik Zveze vojaških vojnih invalidov. Iz organizacije AFZ Adlešiči se je dela udeležilo 5 delavk. Mladina iz Adlešič je bila tudi prav častno zastopana, saj se jih je kar 17 udeležilo dela in še posebej 4 mladinci iz aktivna Dolenjci. Pri tem delu niso zaostajali nameščenci Okrajnega ljudskega odbora, katerih je prišlo kar 50 na delo. Slaba pa je bila udeležba od strani mestnih podjetij. Bila sta samo dva člana, zato pa sta ta dva tem marljivo delala. To sta učenec v gospodarstvu tov. Povke Franc in Modic Zalka.

Zvečer, po izvršenem delu smo te dejanske graditelje socializma pogostili z dobro besedo in s še boljšim vinom, tajnik KLO Adlešiči, tov. Cvitkovič Loize pa se je v imenu vseh zahvalil za vesele ure, ki so jih prebili med nami in ki so se nadaljevale še pozno v noč med petjem naših pesmi in pitjem našega vina.

V Žužemberku so preložili cesto

V tednu cest so se v Žužemberku množične organizacije dobro pripravile. Vsak se je dobro zavedal, da dobre ceste pomenijo varen in siguren promet brez hudih nesreč, saj dobra cesta je tudi ogledalo kraja. Preložitev ceste je bila velika skrb Žužemberčanov, zato je med njimi vladal velik interes, da se cesta čimprej izvrši. Vse je šlo brez ovir. Predhodno so pripravili vse potrebno orodje in delo se je pričelo. Tehnično vodstvo in traso ceste je izvedel strokovnjak tov. Mlakar Franc, ki nima male zasluge, da se je delo tako hitro izvedlo. Z različnimi tehničnimi nasveti je pripomogel, da se je cesta dogradila v tednu cest.

V sredini trga sta bila dva ostrina in nevarna ovinka, ki v nobeno smer nista imela pregleda. Na teh dveh ovinkih se je zgodila že marsikatera nesreča. Vse to je z izgradnjo nove ceste popolnoma odpadlo in je pregled vožnje viden na vse strani. Na sredini trga pa je bil kup razvalin, ki so skoro izginile. Na njihovo mesto bodo postavili veličasten spomenik padlim borcem iz

borb za Žužemberk. Kako je potekalo delo pri gradnji ceste? Med seboj so organizacije živahno tekmovali, vsak je hotel storiti in doprinesiti čim več, da bi bila izgotovljena do določenega roka, kar jim je tudi uspelo. Skupno so prispevali 2435 ur, pri delu so se najbolj odlikovali člani OF, ki so prispevali 929 ur, Zveza borcev 694 ur, AFŽ 360 ur, Pionirji 147 ur in sedemletka 146 ur. Nadalje so pripravili in vgradili v cesto 445 m³ raznega gradbenega materiala. Med posamezniki so se še posebno odlikovali članica AFŽ Smrke Marija, visoko zavest je pokazal pri delu 70letni Mrvar Nace (Jurka) iz Smihela, ki je prihajal na delo 5 km daleč in to peš. Član Krajevnega ljudskega odbora tov. Drenšek iz Bodganje vasi, ki ima samo eno roko, je dejal: »Nekaj bom storil, vsaj drugim ne bo potrebno.« Tudi mali pionirček Pirc Bogdan je z malim osličkom prevozil 9 m³ kamenja. S prostovoljnimi delom so pripravili preko 60 tisoč din in se s tem najbolj odložili klicu Partije v tednu cest.

S. Hotko

Novice iz Ajdovca

Tudi mi, Ajdovčani, ne bomo vedno spali. Pričeli smo sem pa tja prijemati za delo. V tednu cest smo natolkli 10 prostorninskih metrov gramoza. Tov. Skube Lovro si je postavil plan, da bo sam izgotovil 1 m³ gramoza, in ker je to tudi naredil je bil proglašen za udarnika.

Tudi Antifašistična fronta žena si je zadala nalogo, da bo en dan prostovoljno delala v gozdu in sicer na Brezovi Rebri. Obvezale so se tudi, da bodo na neobdelani zemlji posejale 1 ha sončnic. Ta zemlja je last Zadrugne ekonomije v Ajdovcu. Na 1. maj so imele proslavo, ki se je zaključila s kresom in petjem partizanskih pesmi.

Na poziv Osvobodilne fronte se je prijavilo 28 tovarišev za prostovoljno delo v gozdu. Ti tovariši in tovarišice so se zavedale, da je treba napeti vse sile za izvršitev gozdnega plana. Prav pri tem delu pa se je pojavila tovarišica Stumbelj Antonija iz Gornjega Ajdovca št. 6, ki je nagovarjala posameznike, naj se ne vključijo v frontno brigado. Dejala je, da je vsakdo neumen, če se bo udeležil sečnje lesa. Temu se ni prav nič čuditi, ona živi zelo udobno s svojo sestro in materjo in zato rovari proti naši oblasti. Saj to ni slučajen pojav pri njej, pač pa je to že stara zadeva. Ze za časa narodno-osvobodilne borbe je bila velika nasprotnica in rovarka proti našemu osvobodilnemu gibanju. Taka je tudi še danes. Pred kratkim je zaklala dva prašiča v skupni teži 280 kg. Vsega seveda ne potrebuje. Zato, po izjavi sestre, prodaja mast po zelo visokih cenah v Ljubljano. Poleg tega šiva brez obrti. Vse to

kaže, da je velika nasprotnica delovnega ljudstva in jo je zato poklicala na odgovornost oblast.

Prav je, da se s takim nasprotnikom tako dela. Za vzgled naj bo vsem tistim, ki so sovražni ljudski oblasti. Nihče naj ne naseda ljudskim škodljivcem in zaviračem socializma. Vi pa, ki ste na sečnji lesa, dvignite glave ponosno, preseगतje norme, kajti s tem boste doprinesli velik delež k izpolnitvi gozdnega plana, ki izpolnjuje graditev socializma. Če boste vsi presegli normo, kot sta jo Jože Krese iz Planega in Ivan Pust iz Brezove Rebri, ki sta posekala v enem dopoldnevu 15 m³ lesa, bo plan izvršen pred postavljenim rokom.

M. J.

IZ BELE CERKVE

Na dan 9. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte smo imeli prav lepo proslavo, katere se je udeležilo lepo število prebivalcev iz vseh masovnih organizacij. Pa ne samo to, da se udeležujejo proslav ampak tudi krepko primejo za delo. Posebno se je to pokazalo v tednu cest. Prostovoljnega dela se je udeležilo 75 tovarišev in tovarišic. Popravili in očistili so 3500 m ceste in napolnili 25 m³ gramoza, ter nekaj od tega napolnili na cesto. Na prostovoljno delo je prišla tudi kljub svojim 72 letom Turkova mama iz Vinjega vrha. Mamo si naj vzamejo za vzgled vsi tisti mladinci in mladinke, ki se prostovoljnega dela niso udeležili. Vsem pa, ki so prišli pa kličemo, le tako naprej in vse za boljšo bodočnost naše lepe in svobodne domovine.

Lipe

Fizkultura - Šport - Šah

FD KOVINAR : SD KRKA 2:1 (0:1)

Novo mesto, 7. maja. Danes je 500 gledalcev prisostvovalo srečanju Kovinarja iz Stora s Krko. Pomen tekme je vplival na igralce, da so igrali raztrgano brez lepih kombinacij. Navzlic temu je bila tekma živahna in zanimiva, ker sta obe moštvi vlagali skrajne napore ter vso požrtvovalnost in borbenost. Moštvo Krke je bilo v vsakem pogledu boljše in je imelo več od igre. Lepo je kombiniralo, toda napad se je vedno razblinil pred nasprotnikovimi vrati. Moštva se je dosledno držala smola. V vodstvo so prišli domačini po Smajdku. Nasprotnik je z dvema hitrima akcijama iznenadil obrambo in vratarja ter dosegel rezultat 2:1 za Kovinarja.

Moštvo Krke je imelo možnost izenačenja, toda dosojeno enajstmetrovko je Smajdek zastreljal v aut.

V prvem polčasu so bili naši igralci precej boljši od nasprotnika, dočim se je moštvo Kovinarja bolje znašlo v drugem polčasu. V tem delu igre je Kovinar z obrambno igro obranil rezultat.

Ker najavljeni sodnik ni prišel, je sodil tekmo Drago (JA).

Tekmo je oviral veter, pozneje pa še dež.

VELIK USPEH NOVOMESKIH ODBOJKASEV!

Odbojka je v Novem mestu postala že množična igra in ima vedno več privrženecv, tako igračev kot gledalcev. Posebno je močno zajela ta živahna igra naše sindikate. V okviru SD Krka v Novem mestu dela tudi zelo dobro njena odbojkaška sekcija, ki se je na nedavnem tekmovanju pomerila z odbojkaši Enotnosti iz Ljubljane in bila poražena s prav tesnim rezultatom. Ob priliki prvomajskega turnirja, ki ga je priredil Mestni fizikulturni odbor na Reki, se je povabilu odzvala tudi novomeška odbojkaška sekcija SD Krka, in odigrala 4 tekme in to z moštvi: Reke, Zagreba, Splita, četrto pa z zmagovalcem prvomajskega turnirja Reke. Vse štiri tekme so odločili naši igralci v svo-

jo korist in sicer so zmagali z moštvo Reke z 2:0 za Krko, edino zmagovalca prvomajskega turnirja je dobil 1 set, tako da je Krka zmagala z rezultatom 2:1 za Krko. Res odlična igra, ki so jo pokazali naši odbojkaši, je tudi ob enem potrjena s častnim pokalom Reke, ki ga je podaril Mestni fizikulturni odbor Reke absolutnemu prvaku turnirja — odbojkaški sekciji SD Krka Novo mesto. Moštvo so sestavljali: kapetan je bil tovariš Pučko Franc, igralci z rezervo pa so bili: Urh Riko, Romih Robert, Medec Samo, Sonc Marjan, Simič Miran, Cesen Andrej in Hočvar Andrej. Cestitamo našim športnikom, ki so ponesli na obalo našega Jadrana sloves športnega udejstvovanja našega Novega mesta in naše Dolenjske.

PRICELO SE JE SINDIČNO PRVENSTVENO TEKMOVANJE V ODBOJKI V NOVEM MESTU

Poročali smo že, da je igranje odbojke v Novem mestu močno zajelo posebno naše sindikalno članstvo, ki je že na lanskem tekmovanju v množičnem zaletu pokazalo zanimanje za to lepo igro. Tudi letos pristopamo zopet množično. Pričetek je bil v četrtek, dne 4. maja in bo trajalo do vključno 31. maja. K tekmovanju se je prijavilo 11 moških in 7 ženskih moštev iz 12 sindikalnih podružnic Novega mesta. Sodelovala bodo v moških skupinah v 3 grupah: OILO, Pionir, mizarnica in direkcija, VTP, KIO, Družbopolit. prosv., Krka, Invalidi, Okrajni magazin, TIN in Tekstilna tovarna. V ženski skupini pa bosta tekmovali v dveh grupah: OILO, Okrajni magazin, Grm, Tekstilna tovarna z 2 moštvi, Industrija perila in TIN. Prvaki grup pa bodo tekmovali za okrajnega prvaka ženske in moške ekipe.

KAJ JE Z JAHALNO SEKCIJO

Lansko leto je bila v Novem mestu ustanovljena Jahalna sekcija. Propaganda je bila dobra in zato tudi zanimanje ni izostalo. Vršile so se razne priprave, toda vse skupaj je zaspalo. Prosimo izvoljeni odbor, da nam to zaspanost pojasni, da bomo vedeli, če še lahko upamo na kakršno koli vadbo ali delo.

Gospodarska podjetja MLO Črnomelj

*Pozdravljamo naš
socialistični praznik 1. maj*

1. Mesnica MLO	6. Parna pekarna MLO
2. Usnjarski proizvodi MLO	7. Kino Črnomelj MLO
3. Gostinsko podjetje MLO	8. Vodovodno inštalatersko podjetje MLO
4. Elektrotehna MLO	9. Menza MLO Črnomelj MLO

**ŽIVEL 1. MAJ —
DAN PROLETARIATA!**
Produktivna čevljarska zadruga Črnomelj
**DELAVSKO-NAMEŠČENSKA
POTROŠNIŠKA ZADRUGA
ČRNOMELJ**

*Okrajna zveza
kmetijskih zadrug*

Trebnje

**OKRAJNI
LJUDSKI
ODBOR**

Trebnje